

Ignacy KUTYNA, Małgorzata NIECZKOWSKA

**ZESPÓŁ *URTICO-AEGOPODIETUM PODAGRARIAE* I ZBIOROWISKO
Z *VERONICA CHAMAEDRYS* WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE BYŁEJ AKADEMII
ROLNICZEJ W SZCZECINIE PRZY ULICACH J. SŁOWACKIEGO
I PAPIEŻA PAWŁA VI**

**THE *URTICO-AEGOPODIETUM PODAGRARIAE* COMPLEX AND THE
COMMUNITY OF *VERONICA CHAMAEDRYS* OCCURRING IN THE AREA
OF THE FORMER UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN SZCZECIN SITUATED
IN SŁOWACKIEGO AND PAPIEŻA PAWŁA VI STREETS**

Zakład Ekologii, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
ul. Juliusza Słowackiego 17, 71–434 Szczecin

Abstract. In the area of the former University of Agriculture situated in Słowackiego and Papieża Pawła VI streets there is a nitrophilous seminatural community of fringe type *Urtico-Aegopodietum podagrariae*, internally differentiated into a typical variant and a forest variant. The typical variant of community is constituted by patches situated on surfaces shadowed by the forest stand and shrubs occurring along Słowackiego Street. A series of species of forest communities can be found in them, but most often and most numerous, frequently in a facial form, *Ficaria verna* and *Corydalis solida* are found, more rarely – *Adoxa moschatellina*, *Anemone nemorosa* and *Gagea lutea*. Both in the typical variant and in the forest one, the characteristic species *Aegopodium podagraria* is dominating (S=V and in both variants it reaches D=2514 and 1895, respectively) and it is accompanied by *Urtica dioica* (S respectively=V and II and D=2168 and 466). The typical variant occurs most frequently in narrow streets in the neighbourhood of buildings and also along the paths and inner roads of the area. Similar habitats are settled by *Veronica chamaedrys*, which most often is found on surfaces exposed to the sun, on slopes, along paths and on lawns. It is a prevailing species in these patches (S=V, D=1025).

Słowa kluczowe: stałość fitosocjologiczna, współczynnik pokrycia, zbiorowisko nitrofilne, zbiorowisko z *Veronica chamaedrys*, zespół *Urtico-Aegopodietum podagrariae*.

Key words: association *Urtico-Aegopodietum podagrariae*, community with *Veronica chamaedrys*, cover coefficient, nitrogen community, phytosociological stability.

WSTĘP

W klasie *Artemisietea vulgaris* Matuszkiewicz (2001) wyróżnił podklasę *Galio-Urticenea*, a w jej obrębie rząd *Glechometalia hederaceae*. Do podklasy zalicza się naturalne i półnaturalne nitrofilne zbiorowiska typu okrajkowego na żyznych siedliskach świeżych, wilgotnych lub mokrych w różnym stopniu zacienionych. Pod wpływem człowieka fitocenozy te występują powszechnie na styku formacji drzewiastych i zielnych, nie tylko w lasach, ale również w parkach, ogrodach, sadach, na starych cmentarzach, przy żywopłotach, a także

w prześwietlonych drzewostanach. Niezbędnym warunkiem jest żyzna, wilgotna gleba, zasobna w substancje odżywcze, szczególnie w związki azotowe. Rząd *Glechometalia hederaceae* reprezentują fitocenozy siedlisk świeżych i wilgotnych. Te nitrofilne zbiorowiska bylin związku *Aegopodion podagrariae* występują na okrajkach i w prześwietlonych świeżych i wilgotnych lasach oraz półcienistych zadrzewieniach parkowych.

Celem opracowania jest charakterystyka ekologiczno-fitosocjologiczna zespołu *Urtico-Aegopodietum podagrariae* i zbiorowiska z dominującą *Veronica chamaedrys*.

Materiał i metody badań oraz charakterystykę przyrodniczą badanego obszaru przedstawiono na s. 15–17 w opracowaniu Kutyny i Nieczkowskiej (2009 a).

WYNIKI I DYSKUSJA

Wykaz systematyczny zbiorowisk roślinnych z klasy *Artemisietea vulgaris*

Artemisietea vulgaris Lohm., Prsg et R. Tx. in R. Tx. 1950

Galio-Urticenea (Pass. 1967)

Glechometalia hederaceae R.Tx. in R. Tx. et Brun-Hool 1975

Aegopodion podagrariae R.Tx. 1967

***Urtico-Aegopodietum podagrariae* (R. Tx. 1963 n.n) em. Dierschke 1974**

Wariant typowy

Wariant leśny, facja z *Ficaria verna* i *Corydalis solida*

Zbiorowisko *Veronica chamaedrys*

Zespół *Urtico-Aegopodietum podagrariae* (R. Tx. 1963 n.n) em. Dierschke 1974 (wariant typowy)

Zespół *Urtico-Aegopodietum podagrariae* jest szeroko rozpowszechniony na niżu i w niższych położeniach górskich. Fitocenozy te mogą mieć charakter naturalnych zbiorowisk, gdy tworzą okrajki, a nawet runo wewnątrz zdegradowanych i luźnych zadrzewień. Mogą także mieć charakter antropogeniczny, gdy występują na siedliskach ruderalnych oraz przydrożach i w zaniedbanych parkach (Wysocki i Sikorski 2002). Zespół występuje na siedliskach świeżych i żyznych, bogatych w azot, najczęściej w miejscach ocienionych lub w luźnych zadrzewieniach (Brzeg i Nowakowski 1981). Zespół pokrzywy i podagrycznika pospolitego jest fitocenozą zastępczą dla leśnych zbiorowisk łęgowych (*Alno-Padion*), grądów niskich (*Carpinon betuli*) i buczyn (*Fagion sylvaticae*) – Neuhäuslova-Novotná i Neuhäusl (1970), Balcerkiewicz (1976), Brzeg (1989). Gatunkiem panującym w zespole jest *Aegopodium podagraria*. Pomimo że jest uznawany za gatunek leśny (*Quercu-Fagetea*), to w tych fitocenozach osiąga optimum rozwoju i tylko w takich warunkach obficie kwitnie (Brzeg 1989). Gatunkowi temu towarzyszy zwykle *Urtica dioica*.

Według Matuszkiewicza (2001), *Urtico-Aegopodietum podagrariae* jest „zespołem centralnym” charakteryzującym się ziołoroślami okrajkowymi, a dominuje tu podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*) osiągający w zbiorowisku optimum pod względem stałości, liczebności i żywotności. Ze względu na liczne, bujne występowanie uznany jest przez niektórych fitosocjologów za gatunek charakterystyczny dla związku *Aegopodion* rzędu *Glechometalia hederaceae*, a nie dla klasy *Querco-Fagetea*.

Młynkowiak (2002) podaje, że zespół ten na terenie Pojezierza Drawskiego tworzy wąskie pasy wokół zarośli i zadrzewień śródpolnych, często stykając się z uprawami, stąd też w zespole obecność gatunków zbiorowisk leśnych i segetalnych. Ziarnik (2003) stwierdziła występowanie tych fitocenoz na stanowiskach okrajków lasów i zadrzewień parkowych, na nitrofilnych użytkach, przyłociach i w obrębie ogrodów działkowych. Wyróżniła postać typową zespołu z kilkoma facjami: z podagrycznikiem pospolitym (*Aegopodium podagraria*), z pokrzywą zwyczajną (*Urtica dioica*), z jasnotą białą (*Lamium album*), z chmielem zwyczajnym (*Humulus lupulus*). Wróbel (2004) spotykała ten zespół na przydrożach, gdzie płaty zespołu porastały ocienione i wilgotne przydrożne rowy. W większości fitocenoz dominowały *Aegopodium podagraria* i *Urtica dioica*, osiągając w większości płatów najwyższe współczynniki pokrycia – odpowiednio D=4161 i 2599.

Zespół *Urtico-Aegopodietum podagrariae* (tab. 1) występuje na terenie byłej Akademii Rolniczej głównie wokół zadrzewień, gdzie płaty roślinne tworzą mniej lub bardziej regularne kępy i poduchy, na nasłonecznionych skarpach, jak i zacienionych stanowiskach przy budynkach oraz w obrębie przydroży, dróg wewnętrznych obiektu i ścieżek. Zbiorowiska te zasiedlają głównie gleby średnio zwięzłe i zwięzłe (pgl, pgm, glp). W zbiorowisku wyróżniono wariant typowy (tab. 1) oraz leśny (tab. 2).

W wariacie typowym zbiorowiska najwyższą stałość osiąga podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*) (S=V, D=2514). Często spotyka się w nim także pokrzywę zwyczajną (*Urtica dioica*) (S=V, D=2168). Oba gatunki są wskaźnikami gleb żyznych i zasobnych w azot.

W zbiorowisku najliczniej i najczęściej występują gatunki klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. Bardzo często notuje się w nim mniszka pospolitego (*Taraxacum officinale*) – S=V, D=1579. Dość licznie, lecz rzadziej, spotyka się również rzeżuchę łąkową (*Cardamine pratensis*) – S=II, D=346 tworzącą w czasie kwitnienia białe łany pod oknami budynku przy ul. Papieża Pawła VI oraz stokrotkę pospolitą (*Bellis perennis*) – S=II, D= 436. Pozostałe gatunki z tego syntaksonu osiągają zdecydowanie niższe pokrycie, np. jaskier rozłogowy (*Ranunculus repens*) – tab. 1. Oprócz gatunków z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*, często występują taksony z klasy *Artemisietea vulgaris*, jednakże osiągają one tylko III i II stopień stałości oraz niezbyt duże współczynniki pokrycia. Spośród nich najczęściej spotykana jest lucerna nerkowata (*Medicago lupulina*) – tab. 1. Klasy *Stellarietea mediae* i *Agropyreteae intermedio-repentis* reprezentują nieliczne gatunki osiągające II stopień stałości, spośród nich jedynie perz właściwy (*Elymus repens*) jest częściej notowany (S=III).

cd. tab. 1 – cont. Table 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
V ChCl. Agropyreteae intermedio-repentis, ChO. Agropyretalia intermedio-repentis, ChAll. Convolvulo-Agropyron repentis																
<i>Elymus repens</i>	1.2	1.3	.	1.2	.	1.1	2.2	.	1.2	.	III	304
<i>Equisetum arvense</i>	.	.	.	1.1	.	+	.	1.1	II	79
VI ChCl. Molinio-Arrhenatheretea, ChO. Plantaginetalia majoris*, ChO., All. Trifolio fragiferae-Agrostietalia stoloniferae, Agropyro-Rumicion crispi**, ChO.																
Molinietales***, ChO. Arrhenatheretalia****																
<i>Taraxacum officinale****</i>	3.3	3.2	2.2	1.2	1.2	1.1	2.2	4.4	1.1	1.1	2.2	+	1.2	.	V	1579
<i>Dactylis glomerata****</i>	+2	1.1	1.1	.	1.2	1.1	.	.	+	2.2	2.2	.	2.2	1.1	IV	568
<i>Festuca rubra</i>	.	1.2	1.2	1.2	.	2.2	3.2	.	+	.	3.2	2.2	.	.	III	900
<i>Potentilla reptans**</i>	+	1.2	1.2	3.3	.	2.2	.	1.2	+2	.	III	514
<i>Poa pratensis</i>	.	2.2	2.2	1.2	+	1.2	1.2	+	.	+2	III	379
<i>Bellis perennis****</i>	+2	.	.	3.2	.	2.2	1.2	.	.	II	436
<i>Cardamine pratensis</i>	.	1.1	1.1	3.2	.	+	II	346
<i>Ranunculus repens**</i>	.	.	.	3.2	.	.	.	+2	.	1.2	II	311
<i>Poa trivialis</i>	.	.	.	2.2	.	1.1	+	.	+	II	175
<i>Campanula patula****</i>	.	.	+2	+	.	2.2	+2	II	146
<i>Plantago lanceolata</i>	.	1.1	1.1	+	.	+	1.1	.	.	.	II	121
<i>Trifolium pratense</i>	+2	1.1	.	1.1	.	+	1.2	.	.	.	II	121
<i>Lolium perenne*</i>	1.2	+	.	.	.	1.2	1.1	.	.	II	114
<i>Ranunculus acris subsp. acris</i>	.	1.1	1.1	1.1	II	107
<i>Rumex acetosa</i>	.	1.1	1.3	+	.	II	79
<i>Plantago major*</i>	1.1	+2	.	+2	.	+	.	.	II	57
<i>Rumex crispus**</i>	.	.	.	+	.	+	.	.	.	+	II	21
VII Gatunki towarzyszące - Accompanying species																
<i>Rhytidadelphus aquawosus d</i>	2.2	.	.	2.2	2.2	.	.	II	375

Gatunki roślin występujące w zespole roślinnym wyłącznie w I stopniu stałości. Po nazwie gatunku podano numery zdjęć fitosocjologicznych, w których wystąpił gatunek, w nawiasach – stopnie ilościowości i towarzyskości. – Plant species occurring only in I degree of phytosociological constance in plant communities. After a name of species the number of the phytosociological record in which species occurred is given and in brackets the quantity degrees and sociability.

II: *Alliaria petiolata* 10 (+); *Articum lappa*** 10 (1.2); *Geranium robertianum* 10 (3.2); *Geum rivale**** D 11 (+); *G. urbanum* 5, 10 (+); *Glechoma hederacea* 1 (+.2); *Hypericum perforatum* D 6 (+); *Lamium maculatum* D 10 (1.1); *Medicago sativa* D 6 (+); *Melilotus alba** 6 (+); *Moehringia trinervia* D 10 (+); *Reseda lutea** 6 (+); *Rumex obtusifolius*** 1 (+), 3 (1.1); *Viola odorata* 1, 10 (1.1); III: *Capsella bursa-pastoris* D 6, 9 (+); *Galium aparine* 4 (+), 10 (1.2); IV: *Bromus sterilis**** 10 (1.3); *Bryum argenatum* d 6 (1.2); *Chamomilla recutita** 4 (+); *Chenopodium album*** 1 (1.1), 9 (+); *Conyza canadensis**** D 7 (+); *Euphorbia peplus*** 12 (+); *Matricaria maritima subsp. inodora* 6, 11 (+); *Myosotis arvensis* 1, 5 (+); *Papaver rhoeas** 1 (+); *Sisymbrium loeselii**** 3 (1.1); *Tussilago farfara**** 7 (+.2); *Veronica hederifolia** D 10 (+), 14 (1.2); *V. persica*** 1 (1.1), 9 (+); *Vicia hirsuta* 10 (+); *V. sativa** 7 (+); *Viola arvensis* 8 (1.1); VI: *Agrostis gigantea* 5 (1.2), 10 (3.2); *Agrostis stolonifera subsp. stolonifera*** 4, 7 (+); *Arabidopsis thaliana** 2 (1.1); *Cerastium holosteoides* 3 (1.1), 9 (+); *Cirsium oleraceum**** 10 (+); *Deschampsia caespitosa**** 2 (+.2), 11 (+); *Festuca pratensis* 11 (1.2); *Holcus lanatus* 4 (+), 6 (2.2); *Lathyrus pratensis* 6 (+), 8 (+.2); *Leontodon autumnalis***** 1 (+), 11 (+.2); *Lotus corniculatus***** 4 (2.2); *Prunella vulgaris* 4 (3.3); *Trifolium repens***** 1 (+.2), 11 (1.2); *Veronica serpyllifolia***** 4 (+.2); *Vicia cracca* 2 (+.2), 13 (1.2); (+); VII: *Acer negundo* a 10 (2.2); *Acer negundo* (juv.) 10 (1.1); *Acer tataricum* a 11 (1.2); *Calligonella cuspidata* d 4,6 (2.2); *Chamaecyparis lawsoniana* a 4 (+.2); *Chenopodium hybridum* 13 (+.2); *Cornus alba* b 6 (1.2); *Erigeron annuus* 2 (1.1), 7 (+); *Forsythia suspensa* b 5 (3.2); *Hedera helix* 7 (1.3), 14 (1.2); *Picea pungens* a 11 (+.2); *Pohlia wahlenbergii* d 6 (2.2); *Robinia pseudacacia* a 1 (1.2); *Sorbus intermedia* a 3 (+.2); *Thuja occidentalis* a 12 (2.2); *Veronica arvensis* 3 (+.2); ChCl. *Epilobietea angustifolii*, ChO. *Atropetalia*: *Sambucus nigra* 5 (+); ChCl. *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*, ChO. *Caricetalia nigrae*: *Hydrocotyle vulgaris* 4 (1.2); ChCl. *Nardo-Callunetea*: *Hieracium pilosella* 1 (+); ChCl. *Rhamno-Prunetea*, ChO. *Prunetalia spinosae*: *Sorbus aucuparia* a 8 (1.2); ChCl. *Quercu-Fagetea*, ChO. *Fagetalia sylvaticae*, ChAll. *Carpinion betuli**: *Acer platanoides* a 5 (1.2), 10 (3.3); *Acer platanoides* (juv.) 5 (2.2); 10 (1.1); *Quercus robur* a 10 (2.3); *Quercus robur* (juv.) 5, 10 (+.2).

Objaśnienia pod tabelami 1 i 3 cz. III opracowania Kutyny i Nieczkowskiej (2009) – Explanations as in Table 1 and 3 p. III scientific Kutyny and Nieczkowskiej (2009)

Tabela 2. Zespół *Urtico-Aegopodietum podagrariae* (R. Tx. 1963 n.n.) em. Dierschke 1974, wariant leśny, facja z *Ficaria verna* (zdjęcia 5–8) oraz z *Corydalis solida* (zdjęcia 6–8)

Table 2. Association *Urtico-Aegopodietum podagrariae* (R. Tx. 1963 n.n.) em. Dierschke 1974, forest variant, facion with *Ficaria verna* (records 5–8) and with *Corydalis solida* (records 6–8)

Numer kolejny zdjęcia fitosocjologicznego Successive number of phytosociological record	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Numer kwadratu (zobacz plan) Number quadrat (see schedule)	54a	105	117	7	2	46	51	10	47	52	9	15	5	42/ 43	53	49	44/45	49a	52		
Numer zdjęcia fitosocjologicznego na obszarze badań Number of phytosociological record within the area	23	169	172	9	11	29	17	1	16	18	2	3	5	14	19	26	15	27	60		
Data wykonania zdjęcia fitosocjologicznego Data when the phytosociological record was made	05.05 2006	03.06 2006	03.06 2006	05.05 2006	06.05 2006	13.07 2006	05.05 2006	28.04 2006	13.07 2006	17.06 2006	29. 04 2006	25.05 2006	25.05 2006	13.07 2006	17.06 2006	13.07 2006	13.07 2006	1307 2006	06.05 2006		
Powierzchnia platu Patch area [m ²]	50	90	90	50	70	95	80	100	90	100	100	115	105	100	90	40	90	100	40		
Gleba (skład granulometryczny poziomu A) Mechanical composition of A horizon of soil (0–20 cm)	pglp	pgm	pgm	pgmp	pgmp	pgl	pgl	ps	pgl	pgl	ps	ps	ps	pgl	pgl	pgl	pgl	pgl	pgl		
Pokrycie rośliny na badanej powierzchni Vegetation cover of studiem site [%]	60	95	95	90	80	90	90	100	95	95	80	90	60	90	95	95	95	100	50	x= 86,6	
Liczba gatunków w zdjęciu fitosocjologicznym Number of species in phytosociological record	15	23	30	14	12	30	20	30	28	43	27	23	17	33	34	16	27	42	13	x=25,1	
																				S	D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
I ChAss. <i>Urtico-Aegopodietum podagrariae</i>																					
<i>Aegopodium podagraria</i> D	1.2	3.4	2.2	1.1	1.2	1.2	3.4	3.2	3.4	2.3	1.2	3.3	2.2	1.2	2.2	4.3	1.2	1.1	.	V	1895
<i>Urtica dioica</i>	.	2.2	3.2	.	.	2.2	.	.	1.1	1.1	.	1.1	.	.	+	II	466
II ChO. <i>Glechometalia hederaceae</i>, ChO. <i>Onpordetalia*</i>, ChO. <i>Artemisietalia**</i>, ChO. <i>Convolvuletalia sepium***</i>																					
<i>Veronica chamaedrys</i> D	1.1	.	1.1	+2	.	+2	.	+2	.	.	1.1	2.2	.	1.2	.	.	.	+2	.	III	218
<i>Viola odorata</i>	.	.	1.2	.	.	.	+2	+2	.	1.2	.	+2	.	2.2	2.2	II	253
<i>Medicago lupulina*</i> D	+2	1.2	+2	2.3	1.1	.	II	155
<i>Geum urbanum</i>	.	1.1	2.2	+2	.	.	+	II	129
<i>Glechoma hederacea</i>	+2	.	1.2	+2	.	.	.	1.1	.	.	1.2	.	+	II	95
<i>Solidago canadensis***</i>	.	+	+2	+2	+2	.	II	21
III ChCl. <i>Artemisietea vulgaris</i>																					
<i>Achillea millefolium</i> D	1.1	.	.	1.1	.	+2	.	.	+	+2	.	+2	.	2.2	+2	+2	+	+2	.	III	187
IV ChO. <i>Fagetalia sylvaticae*</i>, ChAll. <i>Alno-Ulmion**</i>, ChO. <i>Quercetalia pubescenti-petraeae***</i>																					
<i>Ficaria verna*</i>	1.1	1.1	1.2	3.2	4.2	4.3	3.3	3.2	1.1	2.3	1.2	1.2	+2	2.2	1.2	1.2	1.2	1.2	+	V	1708
<i>Corydalis solida*</i>	3.2	4.2	4.4	.	1.1	1.2	1.1	1.1	1.2	1.1	1.1	2.2	2.2	1.1	+	III	1255
<i>Adoxa moschatelina*</i>	2.3	2.2	2.2	2.2	1.1	1.1	II	421
V ChCl. <i>Stellarietea mediae</i>, ChO. <i>Centauretalia cyani*</i>, ChO. <i>Polygono-Chenopodietalia**</i>, ChO. <i>Sisymbrietalia</i>, All. <i>Sisymbriion officinalis****</i>																					
<i>Veronica hederifolia*</i> D	+2	+	+2	+2	+	2.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	+2	+2	1.1	+2	IV	266
<i>Lamium purpureum***</i>	1.2	+2	+2	.	+2	1.1	.	+2	.	+2	+2	.	+2	2.2	.	III	182
<i>Stellaria media</i>	1.1	1.2	+2	1.2	+2	1.1	.	+	1.2	+	III	153
VI ChCl. <i>Koelerio glaucae-Corynephoretea canescentis</i>, ChO. <i>Corynephoretalia canescentis</i>																					
<i>Trifolium campestre</i>	+2	.	1.2	+2	.	.	.	1.1	.	.	1.2	.	II	89
VII ChCl. <i>Molinio-Arrhenatheretea</i>; ChO. <i>Plantaginietalia majoris*</i>, ChO., All. <i>Trifolio fragiferae-Agrostietalia stoloniferae</i>, <i>Agropyro-Rumicion crispi**</i>, ChO. <i>Molinietalia***</i>, ChO. <i>Arrhenatheretalia****</i>																					
<i>Taraxacum officinale****</i>	.	1.1	1.1	1.1	1.1	2.1	1.1	2.2	1.2	3.3	+2	1.2	+2	1.1	1.1	+2	1.2	1.1	+2	V	692

cd. tab. 2 – cont. Table 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
<i>Plantago lanceolata</i>	1.1	.	+	1.1	1.1	+2	.	.	+	+2	.	.	.	1.1	+2	+2	2.2	2.2	.	IV	321
<i>Dactylis glomerata</i> ****	.	+	1.1	+2	+2	+2	.	+2	.	1.2	1.2	+2	1.2	+2	.	IV	147
<i>Lolium perenne</i> *	1.2	2.2	.	2.1	.	.	+2	2.2	1.2	+	.	.	1.2	.	III	366
<i>Trifolium repens</i> ****	+2	+	.	+2	+2	+2	.	.	.	1.2	2.2	+2	2.3	2.2	.	III	334
<i>Festuca rubra</i>	+2	1.2	.	.	1.2	2.2	.	.	.	1.2	2.2	1.2	.	1.2	.	III	321
<i>Poa pratensis</i>	.	+	+	1.2	2.2	.	1.2	1.2	1.2	+	1.2	.	1.2	.	.	III	266
<i>Poa annua</i> *	.	.	.	+2	.	+2	.	+2	.	1.2	1.2	2.2	.	.	1.2	.	.	.	1.1	III	213
<i>Bellis perennis</i> ****	.	.	.	+2	.	1.1	.	+2	+2	+2	.	.	.	1.2	1.2	.	1.1	1.2	.	III	153
<i>Cerastium holosteoides</i>	1.1	.	.	.	+2	.	.	+2	1.2	+2	+2	+2	+2	1.1	.	III	111
<i>Trifolium pratense</i>	+2	.	.	+2	+2	2.2	.	.	3.2	.	II	305
<i>Prunella vulgaris</i>	2.2	.	.	.	1.2	.	.	.	+2	.	.	1.2	.	.	II	150
<i>Rumex acetosa</i>	1.1	1.1	1.1	.	.	1.1	.	+2	+2	.	+2	.	.	II	121
<i>Festuca pratensis</i>	1.2	1.2	+2	+2	.	.	+2	.	.	II	68
<i>Agrostis stolonifera subsp.stolonifera</i> **	1.2	.	.	.	+2	+2	+2	II	42
<i>Arrhenatherum elatius</i> ****	+2	1.1	+2	.	.	.	+2	II	42
VIII ChCl. Nardo-Callunetea																					
<i>Hieracium pilosella</i>	1.1	.	.	4.2	.	.	+	+2	.	II	366
VII Gatunki towarzyszące – Accompanying species																					
<i>Erigeron annuus</i>	2.2	.	+	+2	.	1.1	1.1	1.1	2.1	1.1	1.1	+2	.	1.2	1.1	1.1	1.1	2.1	.	IV	529
<i>Plagiomnium undulatum</i> d	.	.	.	2.2	2.2	3.2	2.2	.	.	3.2	.	.	.	2.3	II	566
<i>Scilla sibirica</i>	3.2	.	.	.	1.2	4.3	.	.	.	+2	II	558
<i>Crocus</i> sp.	+2	+2	.	2.2	2.2	II	195
<i>Veronica arvensis</i>	+	+	.	.	.	1.2	.	.	.	1.2	.	II	63

Gatunki roślin występujące w zespole roślinnym wyłącznie w I stopniu stałości. Po nazwie gatunku podano numery zdjęć fitosocjologicznych, w których wystąpił gatunek, w nawiasach – stopnie ilościowości i towarzyskości. – Plant species occurring only in I degree of phytosociological constance in plant communities. After a name of species the number of the phytosociological record in which species occurred is given and in brackets the quantity degrees and sociability.

II: *Alliaria petiolata* 2 (2.3), 3 (3.2); *Anthriscus sylvestris* 3 (1.2); *Articum lappa*** 3 (+), 6, 10 (+.2); *Chelidonium majus* 3, 15 (+); 13 (+.2); *Daucus carota** D 7 (+); *Geranium robertianum* 2 (2.2), 8, 11 (1.1); *Lamium maculatum* D 2 (+.2); *Malva alcea** 18 (+); *Moehringia trinervia* D 2 (+); 11 (2.2); *Picris hieracioides** D 9 (+.2), 18 (2.2); *Tanacetum vulgare* 2 (+); *Torilis japonica* 17 (+); **III:** *Artemisia vulgaris* 2 (+); *Capsella bursa-pastoris* D 9, 10 (+.2), 18 (1.2); *Cirsium arvense* 14 (2.1), 17 (2.2); *Galium aparine* 2 (1.2); 3 (1.1), 5 (+.2); *Rubus caesius* 3 (1.2), 6, 16 (+.2); **IV:** *Atrichum undulatum* d 8, 11, 13 (+.2); *Gagea lutea*** 8, 13 (1.1); *Primula veris**** 10, 13 (1.1); **V:** *Arabidopsis thaliana** 1 (+), 12 (1.1); *Bromus sterilis**** 2 (+), 3 (1.1); *Chenopodium album*** 10 (+), 19 (1.2); *Euphorbia peplus*** 9 (+); *Geranium pusillum*** 10 (+), 15 (1.1), 18 (+.2); *Hordeum murinum**** 18 (+.2); *Lepidium ruderales**** 18 (+); *Malva neglecta* *** 10 (+); *Oxalis fontana* 6, 14 (+); *Papaver rhoeas** 18 (2.2); *Sisymbrium officinale**** 6 (1.2); *Vicia hirsuta* 3 (+); *Viola arvensis* 11 (+.2); **VI:** *Erophila verna* D 10, 18 (+.2); *Festuca ovina* 18 (+.2); **VII:** *Agrostis gigantea* 2 (3.2), 3 (2.2); *Bromus hordeaceus* 15, 18 (1.2), 19 (+); *Campanula patula***** 6 (+.2); *Carex hirta*** 18 (2.3); *Cirsium oleraceum**** 2 (+); *Crepis biennis***** 15 (+), 18 (1.2);

*Galium mollugo***** 11 (+), 15 (+.2); *Holcus lanatus* 18 (+.2); *Lysimachia nummularia*** 8 (1.1); *Poa trivialis* 8 (1.2), 12 (+); *Potentilla reptans*** 13, 18 (+), 14 (1.2); *Plantago major** 2 (+), 4, 15 (1.1); *Rumex crispus*** 8, 13 (1.1), 9 (+); *Tragopogon pratensis***** 15 (+); **VIII:** *Luzula campestris* 6, 14 (+.2), 18 (1.2); *Pseudoscleropodium purum* d 4,5 (2.2); **IX:** *Acer negundo* a 2 (3.2), 3 (2.3); *Aesculus hippocastanum* (juv.) 8 (+), 11 (+.2), 12 (1.2); *Aesculus hippocastanum* a 11, 12, 13 (1.1); *Allium vineale* 8 (+.2), 10 (2.2), 11 (1.1); *Brachythericum rutabulum* d 8 (4.4), 11,13 (+.2); *Castanea sativa* a 8 (2.1); *Chamaecyparis lawsoniana* a 18 (1.2); *Cotoneaster procumbens* b 15 (2.3); *Forsythia suspensa* b 2 (1.2); *Hamamelis mollis* b 16 (2.1); *Hedera helix* 6, 8 (1.1); *Iris* sp. 19 (2.2); *Ilex aquifolium* b 10 (+), 19 (1.2); *Juglans cinerea* a 1 (1.2); *Juniperus x pfitzeriana* b 14 (2.3); *Kolkwitzia amabilis* b 7 (1.2), 14 (1.1), 17 (+.2); *Lonicera pileata* b 8 (1.2), 10 (2.2); *Malus pumila* a 16 (1.1); *Metasequoia glyptostroboides* a 17 (2.2); *Ornithogalum umbellatum* 3 (1.3); *Philadelphus inodorus* b 5 (+.2), 14 (1.1); *Robinia pseudacacia* a 7 (1.2); *Sedum maximum* 10 (1.1); *Senecio jacobaea* 18 (+); *Spiraea x vanhouttei* b 7 (2.2); *Syringa* sp. 9 (+.2); *Syringa vulgaris* b 10 (+); *Rosa* sp. b 7 (3.2); *Tetradium daniellii* a 6 (2.2); **ChCl. Querco-Fagetea, ChO. Fagetalia sylvaticae, ChAll. Carpinion betuli***: *Acer platanoides* a 2 (3.2), 3 (4.3); *Acer platanoides* (juv.) 3 (1.1), 10 (+.2); *Acer pseudoplatanus* a 14 (2.1); *Anemone nemorosa* 6 (1.2); *Carpinus betulus** a 3 (2.3); *Corylus avellana* b 6 (1.2); *Fagus sylvatica* a 9 (1.2), 14 (+.2); *Ranunculus auricomus* 10 (+); *Tilia cordata* * a 3 (2.3); **ChCl. Epilobietea angustifolii, ChO. Aroretalia:** *Fragaria vesca* 10 (+.2), 11 (+); *Sambucus nigra* 3 (1.1); **ChCl. Agropyretea intermedio-repentis, ChO. Agropyretalia intermedio-repentis, ChAll. Convolvulo-Agropyron repentis:** *Elymus repens* 10, 12 (+.2); **ChCl. Rhamno-Prunetea, ChO. Prunetalia spinosae:** *Crataegus monogyna* b 3 (1.1); *Rhamnus cathartica* b 15 (1.2); *Rosa canina* b 3 (1.1), 6 (+); *Viburnum lantana* b 5 (+.2); Objaśnienia w tabeli 1 – Explanations as in Table 1.

Rośliny w tym zbiorowisku osiągają w większości przypadków duże zwarcie w granicach od 70 do 95%. Występują także płaty roślinne, w których gatunki osiągają małe zwarcie (od 30 do 40%). Średnie pokrycie powierzchni wynosi 80,7%. W 14 zdjęciach fitosocjologicznych zanotowano łącznie 110 gatunków roślin zielnych, drzew, krzewów i mchów, średnio w płacie 21,6 taksonów. Maksymalnie w zdjęciu występuje 35 gatunków, a minimalnie 8 (tab. 1). Liczba gatunków z I stopniem stałości (71 taksonów) jest znaczna (tab. 3). Świadczy to o znacznej heterogeniczności warunków siedliskowych, stąd wynika zasiedlanie tego biotopu przez gatunki z różnych klas fitosocjologicznych. Aktualny skład florystyczny zbiorowiska i jego struktura wskazują na stadium wtórnej sukcesji ekologicznej, ponieważ większość płatów tych fitocenoz wykształciło się na powierzchniach obciążonych intensywnym oddziaływaniem antropogenicznym.

Tabela 3. Udział gatunków w poszczególnych klasach zespołu *Urtico-Aegopodietum podagrariae* wariant typowy

Table 3. The contribution of species to individual classes of the variant typicum association *Urtico-Aegopodietum podagrariae*

Liczba gatunków w stopniu stałości Number of species in degree stability	IV, V	III	II	I	Razem Total
Klasy fitosocjologiczne Phytosociological classes					
<i>Artemisietea vulgaris</i>	2	5	9	16	32
<i>Stellarietea mediae</i>	-	-	3	16	19
<i>Epilobietea angustifolii</i>	-	-	-	1	1
<i>Agropyretea intermedio-repentis</i>	-	1	1	-	2
<i>Molinio-Arrhenatheretea</i>	2	3	12	15	32
<i>Scheuchzerio-Caricetea nigrae</i>	-	-	-	1	1
<i>Nardo-Callunetea</i>	-	-	-	1	1
<i>Rhamno-Prunetea</i>	-	-	-	1	1
<i>Quercu-Fagetea</i>	-	-	-	4	4
Gatunki towarzyszące – Accompanying species	-	-	1	16	17
Razem – Total	4	9	26	71	110

Zespół *Urtico-Aegopodietum podagrariae* (R. Tx. 1963 n.n) em. Dierschke 1974 (wariant leśny) Facja z *Ficaria verna* i *Corydalis solida*

Wariant leśny zespołu *Urtico-Aegopodietum podagrariae* reprezentuje 19 zdjęć fitosocjologicznych, w których notowano średnio 25,1 gatunków. Najwięcej taksonów (43 gatunki) występuje w zdjęciu nr 10, a najmniej w nr 5 (12). Gatunkiem dominującym, podobnie jak w wariacie typowym zespołu, jest podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*). Osiąga on w wariacie leśnym najwyższy współczynnik pokrycia – 1895. W obrębie tego wariantu wyróżniono fację z ziarnopłonem wiosennym (*Ficaria verna*) – zdjęcia 5–8 oraz z kokoryczą pełną (*Corydalis solida*). Są to gatunki typowe dla zbiorowisk zaroślowych i leśnych. Oprócz wymienionych taksonów, w zbiorowisku występuje inny gatunek leśny – zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*), ale jest on nieliczny w tych fitocenozach.

Wróbel (2004) podaje, że znamioną cechą zespołu *Urtico-Aegopodietum podagrariae*, obserwowanego na przydrożach, był znikomy udział gatunków charakterystycznych i wyróżniających ten syntakson: ziarnopłonu wiosennego (*Ficaria verna*), jasnoty białej (*Lamium album*) i jasnoty plamistej (*Lamium maculatum*). W zbiorowisku na terenie byłej Akademii Rolniczej w Szczecinie ziarnopłon wiosenny występuje podobnie często jak podagrycznik pospolity. Facje z tym gatunkiem i kokoryczą pełną (*Corydalis solida*) występują na trawnikach, pod zadrzewieniami – głównie na stanowiskach zacienionych od strony ulicy J. Słowackiego – i szczególnie uwidaczniają się wiosną w pełni kwitnienia. Interesująca jest także obecność piżmaczka wiosennego (*Adoxa moschatellina*), gatunku występującego powszechnie w lasach liściastych. Obecność gatunków charakterystycznych rzędu *Fagetalia sylvaticae* zadecydowała o wyróżnieniu wariantu leśnego w obrębie tego zespołu. Dość często występuje również cebulica syberyjska (*Scilla sibirica*), gatunek nie zaliczany do żadnej klasy fitosocjologicznej. Wczesną wiosną niebieskie kwiaty tego gatunku zdobią trawniki nie opodal parkingu. W zbiorowisku występuje także typowa dla tej fitocenozy złoć żółta (*Gagea lutea*), ale osiąga w nim tylko I stopień stałości.

W wariantcie leśnym bardzo licznie występują także gatunki klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. Najczęściej notowano mniszka pospolitego (*Taraxacum officinale*) oraz babkę lancetowatą (*Plantago lanceolata*). Taksony z klas *Artemisietea vulgaris* i *Stellarietea mediae* są reprezentowane przez nieliczne gatunki, natomiast klasę *Koelerio glaucae-Corynophoretea canescentis* i *Nardo-Callunetea* reprezentuje tylko jeden przedstawiciel (tab. 2).

Zespól *Urtico-Aegopodietum podagrariae* jest florystycznie bogatą fitocenozą (133 gatunki). Bardzo dużo gatunków (95 taksonów) osiąga w zbiorowisku I stopień stałości (tab. 4). Zbiorowisko to obfituje w gatunki leśne, które wczesną wiosną tworzą zwarte, barwne, wspaniale prezentujące się płaty przyciągające wzrok.

Tabela 4. Udział gatunków w poszczególnych klasach zespołu *Urtico-Aegopodietum podagrariae* wariant leśny

Table 4. The contribution of species to individual classes of the variant forest association *Urtico-Aegopodietum podagrariae*

Liczba gatunków w stopniu stałości Number of species in degree stability	IV, V	III	II	I	Razem Total
Klasy fitosocjologiczne Phytosociological classes					
<i>Artemisietea vulgaris</i>	1	2	6	17	26
<i>Quercu-Fagetea</i>	1	1	1	11	14
<i>Stellarietea mediae</i>	1	2	–	12	15
<i>Epilobietea angustifolii</i>	–	–	–	2	2
<i>Agropyretea intermedio-repentis</i>	–	–	–	1	1
<i>Koelerio glaucae-Corynophoretea canescentis</i>	–	–	1	2	3
<i>Molinio-Arrhenatheretea</i>	3	7	6	14	30
<i>Nardo-Callunetea</i>	–	–	1	2	3
<i>Rhamno-Prunetea</i>	–	–	–	2	2
Gatunki towarzyszące – Accompanying species	1	–	4	32	37
Razem – Total	7	12	19	95	133

Zbiorowisko *Veronica chamaedrys*

Zbiorowisko *Veronica chamaedrys* wyróżniono na podstawie częstego oraz bardzo liczego występowania przetacznika ożankowego (*Veronica chamaedrys*) – S=V, D=1023 – (tab. 6), gatunku charakterystycznego klasy *Artemisietea vulgaris*. Spotykany jest on w widnych lasach liściastych i mieszanych, zaroślach, na łąkach, przydrożach, na glebach lekkich i zasobnych w azot (Aichele i Golte-Bechtle, 1984). Na badanym obszarze zbiorowisko z tym gatunkiem występuje na piaskach gliniastych naglinowych (pgl, pgm, pgmp), a więc na średnio zwięzłym podłożu.

Takson ten stosunkowo licznie występuje w 11 płatach roślinnych, a liczba gatunków w tym zbiorowisku nie jest zbyt liczna i wynosi 46. Najmniej (7 taksonów) wystąpiło w zdjęciu fitosocjologicznym 3, a najwięcej – 22 w zdjęciu 11. Zbiorowisko tworzą głównie gatunki zbiorowisk łąkowych z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* oraz ruderalnych z klasy *Artemisietea vulgaris*. Stopień pokrycia gleby przez roślinność jest bardzo duży (90–100%), średnio wynosi 92,3 % (tab. 6). Najliczniej reprezentowana jest klasa *Molinio-Arrhenatheretea* (20 taksonów), świadczy to o przebudowie i „ciążeniu” zbiorowiska w stronę zbiorowisk łąkowych (tab. 5).

Tabela 5. Udział gatunków w poszczególnych klasach zbiorowiska *Veronica chamaedrys*
Table 5. The contribution of species to individual classes of the community *Veronica chamaedrys*

Liczba gatunków w stopniu stałości Number of species in degree stability	IV, V	III	II	I	Razem Total
Klasy fitosocjologiczne Phytosociological classes					
<i>Artemisietea vulgaris</i>	2	1	1	9	13
<i>Stellarietea mediae</i>	–	1	1	3	5
<i>Agropyretea intermedio-repentis</i>	–	1	–	1	2
<i>Molinio-Arrhenatheretea</i>	2	6	1	11	20
<i>Rhamno-Prunetea</i>	–	–	–	1	1
<i>Vaccinio-Piceetea</i>	–	1	–	–	1
<i>Quercu-Fagetea</i>	–	–	–	1	1
Gatunki towarzyszące – Accompanying species	–	–	–	3	3
Razem – Total	4	10	3	29	46

Zbiorowisko zasiedla znaczna liczba gatunków charakterystycznych i wyróżniających klas: *Stellarietea mediae*, *Artemisietea vulgaris*, *Agropyretea intermedio-repentis*, *Molinio-Arrhenatheretea*, *Vaccinio-Piceetea*, które osiągają najczęściej III stopień stałości.

Przetacznik ożankowy (*Veronica chamaedrys*) spotykany jest na całym obszarze badań, głównie w fitocenozach na nasłonecznionych skarpach, jak również pod osłoną drzew, gdzie tworzy bardzo wyraźne i wyróżniające się płaty roślinne, w których jest gatunkiem dominującym.

Tabela 6. Zbiorowisko *Veronica chamaedrys*
Table 6. Community *Veronica chamaedrys*

Numer kolejny zdjęcia fitosocjologicznego Successive number of phytosociological record	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Numer kwadratu (zobacz plan) Number quadrat (see schedule)	251a	224a	73b	180b	182a	183	183b	274b	73a	39	46a		
Numer zdjęcia fitosocjologicznego na obszarze badań Number of phytosociological record within the area	120	122	156	98	102	104	106	118	152	39	28		
Data wykonania zdjęcia fitosocjologicznego Data when the phytosociological record was made	12.05 2006	12.05 2006	12.05 2006	11.05 2006	11.05 2006	11.05 2006	11.05 2006	12.05 2006	06.06 2006	08.05 2006	26.04 2006		
Powierzchnia płatu Patch area [m ²]	50	30	20	30	50	50	30	50	20	70	70		
Gleba (skład granulometryczny poziomu A) Mechanical composition of A horizon of soil (0–20 cm)	pgm p	pgm	pgm	pgl	pgl	pgl	pgl	pgl	pgm	pgl	pgl		
Pokrycie rośliny na badanej powierzchni Vegetation cover of studium site [%]	90	90	35	95	40	90	100	90	95	90	95	x= 92,3	
Liczba gatunków w zdjęciu fitosocjologicznym Number of species in phytosociological record	15	10	7	14	10	13	13	14	9	10	22	x= 12,5 S D	
Zbiorowisko – Community <i>Veronica chamaedrys</i>													
<i>Veronica chamaedrys</i>	3.2	2.2	2.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	V	1023
I ChCl. <i>Artemisietea vulgaris</i>, ChO. <i>Onpordetalia</i>*, ChO. <i>Artemisietalia</i>**, ChO. <i>Glechometalia hederaceae</i>***, ChO. <i>Convolvuletalia sepium</i>****													
<i>Picris hieracioides</i> * D	.	1.1	.	1.1	2.2	+	+2	.	+	.	2.2	IV	437
<i>Medicago lupulina</i> * D	1.1	.	1.2	4.3	1.2	.	1.2	III	750
<i>Daucus carota</i> * D	+	+	.	.	1.1	.	II	64
II ChCl. <i>Stellarietea mediae</i>, ChO. <i>Centauretalia cyani</i>*, ChO. <i>Polygono-Chenopodietalia</i>** ChO. <i>All. Sisymbrietalia</i>***, ChO. <i>Sisymbriion officinalis</i>****													
<i>Veronica hederifolia</i> *	.	.	+2	1.1	1.2	III	100
III ChCl., ChO., ChAll. <i>Agropyreteea intermedio-repentis</i>, <i>Agropyretalia intermedio-repentis</i>, <i>Convolvulo-Agropyron repentis</i>													
<i>Elymus repens</i>	2.2	1.2	+2	.	.	.	+2	.	.	2.2	.	III	381
IV ChCl. <i>Molinio-Arrhenatheretea</i>, ChO. All. <i>Plantaginetalia majoris</i>, <i>Polygonion avicularis</i>*, ChO. All. <i>Trifolio fragiferae-Agrostietalia stoloniferae</i>, <i>Agropyro-Rumicion crispi</i>** ChO. <i>Molinieta</i>***, ChO. <i>Arrhenatheretalia</i>****													
<i>Taraxacum officinale</i> ****	2.2	+2	1.2	+	+	1.1	+2	1.2	+	1.2	1.2	V	432
<i>Vicia cracca</i>	1.1	1.1	+2	+2	.	+	+	1.1	.	.	.	IV	173
<i>Cardamine pratensis</i>	1.1	1.2	.	.	.	+	3.2	1.1	.	.	.	III	486
<i>Holcus lanatus</i>	1.2	3.3	+2	1.2	.	.	+	III	450
<i>Trifolium pratense</i>	+2	1.2	1.2	.	2.2	.	1.2	III	305
<i>Trifolium repens</i> ****	.	.	.	+2	+2	1.2	1.2	.	+	.	2.2	III	277
<i>Plantago lanceolata</i>	1.1	.	.	+2	r	.	.	.	1.2	.	1.1	III	145
<i>Potentilla reptans</i> **	1.2	.	.	+2	+2	.	.	+2	.	+2	.	III	82
<i>Festuca rubra</i>	1.2	+	.	+2	II	64
V ChCl. <i>Vaccinio-Piceetea</i>													
<i>Ajuga reptans</i>	1.2	2.2	.	.	1.2	+	+	+	.	.	.	III	277

Gatunki roślin występujące w zespole roślinnym wyłącznie w I stopniu stałości. Po nazwie gatunku podano numery zdjęć fitosocjologicznych, w których wystąpił gatunek, w nawiasach – stopnie ilościowości i towarzyskości. – Plant species occurring only in I degree of phytosociological constance in plant communities. After a name of species the number of the phytosociological record in which species occurred is given and in brackets the quantity degrees and sociability.

I: *Achillea millefolium* D 4 (+.2), 11 (1.1); *Artemisia vulgaris* 6, 7 (+); *Cichorium intybus** 9 (+); *Glechoma hederaceae**** 2 (+.2); *Hypericum perforatum** D 6 (+.2); *Melilotus alba** 2 (+.2); *Tanacetum vulgare** 6, 8 (+.2); *Urtica dioica* 10 (+.2); *Viola odorata**** 10 (+.2); II: *Lamium purpureum*** 4, 10 (+.2), 8, 11 (1.1); *Geranium pusillum*** 10 (+); *Papaver rhoeas** 3 (+); *Stellaria media*** 8, 11 (1.1); III: *Equisetum arvense* 1 (1.1), 5 (+); IV: *Arrhenatherum elatius***** 11 (1.1); *Bellis perennis***** 11 (2.2); *Dactylis glomerata***** 4, 11 (+.2); *Festuca pratensis* 4 (+.2); *Lathyrus pratensis* 4 (4.3), 7 (+); *Lolium perenne** 4 (+.2), 11 (+); *Poa pratensis* 1 (1.2), 6 (+.2); *Prunella vulgaris* 11 (1.2); *Ranunculus acris* subsp. *acris* 1 (1.1); *R. repens*** 1 (+); *Rumex acetosa* 4, 8 (1.1); ChCl., ChO. **Rhamno-Prunetea, Prunetalia spinosae**: *Sorbus aucuparia* a 5 (+.2); ChCl. **Querco-Fagetetea, ChO. Fagetalia sylvaticae**: *Corydalis solida* 11 (1.1); **Gatunki towarzyszące – Accompanying species**: *Chamaecyparis lawsoniana* a 11 (2.2); *Erigeron annuus* 2, 11 (1.1); *Veronica arvensis* 8 (+.2), 11 (1.1). Objaśnienia w tabeli 1 – Explanations as in Table 1.

WNIOSKI

1. Fitocenozy *Urtico-Aegopodietum podagrariae* występują na badanym obszarze stosunkowo często, głównie w miejscach ocienionych i zadrzewionych (wariant leśny zespołu) oraz na skarpach, w obrębie przydroży i ścieżek oraz na trawnikach (wariant typowy), najczęściej na glebach zwięzłych wytworzonych z piasku gliniastego mocnego i gliny lekkiej, o odczynie zasadowym.
2. Wariant leśny zbiorowiska charakteryzuje się bardzo liczną obecnością gatunków fitocenz leśnych *Ficaria verna* i *Corydalis solida*, osiągających niekiedy postać facjalną.
3. Fitocenozy obu wariantów *Urtico-Aegopodietum podagrariae* są bogate florystycznie, zasiedla je znacząca liczba gatunków charakterystycznych klasy *Molinio-Arrhenatheretea* (26–32 taksony).
4. Typowa struktura zespołu *Urtico-Aegopodietum podagrariae* zostaje zaburzona znaczną obecnością w nim gatunków zbiorowisk łąkowych, które na badany obszar przeniesiono wraz z glebą organiczną pobraną z łąk, wykorzystaną do rekultywacji zniszczonego podłoża glebowego.
5. Zbiorowisko z panującym gatunkiem *Veronica chamaedrys* występuje na podobnych siedliskach co zespół *Urtico-Aegopodietum podagrariae*, ale nieco częściej i liczniej zasiedla wolne przestrzenie na trawnikach. Fitocenozy te są uboższe florystycznie (46 taksonów), a liczba gatunków w poszczególnych płatach jest najniższa wśród wyróżnionych zbiorowisk (średnia liczba wynosi 12,5).

PIŚMIENNICTWO

- Aichele D., Golte-Bechtele M.** 1984. Jaki to kwiat? PWRiL, Warszawa.
- Balcerkiewicz S.** 1976. Roślinność obszaru źródłiskowego Tetyńskiej Strugi na Pojezierzu Myśliborskim. Zbiorowiska leśne i zaroślowe. Prace Kom. Biol. PTPN. Wyd. Mat.-Przyr. 45, 1–85.
- Brzeg A., Nowakowski G.** 1981. Zbiorowiska ze związku *Aegopodion* Tx. 1967 w okolicach Zagórowa koło Konina. Bad. Fizj. nad Pol. Zach. 45 seria B, 7–40.
- Brzeg A.** 1989. Przegląd systematyczny zbiorowisk okrajkowych dotąd stwierdzonych i mogących występować w Polsce. Fragm. Flor. Et Geobot. 34 (3–4), 385–427.
- Kutyna I., Nieczkowska M.** 2009 a. Charakterystyka przyrodnicza obszaru byłej Akademii Rolniczej w Szczecinie położonego przy ulicy J. Słowackiego i Papieża Pawła VI oraz informacje o celu i metodach badań roślinności na tym obszarze. Folia Pomer. Univ. Technol. Stetin. Ser. Agric., Aliment. Pisc., Zootech. 271 (10), 11–22.
- Matuszkiewicz W.** 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa.
- Młynkowiak E.** 2002. Zróżnicowanie szaty roślinnej wybranych biotopów śródpolnych w zachodniej części Pojezierza Drawskiego. Rozprawa doktorska. Akad. Rol., Szczecin.
- Neuhäuslova-Novotna Z., Neuhäusl R.** 1970. Zum Vorkommen des *Agropyro repentis-Aegopodietum podagrariae* Tx. 1967 in Böhmen. Preslia 42, 82–89.
- Wróbel M.** 2004. Zróżnicowanie szaty roślinnej przydroży na obszarach leśnych i użytkowanych rolniczo na Nizinie Szczecińskiej. Rozprawa doktorska. Akad. Rol., Szczecin.
- Wysocki C., Sikorski P.** 2002. Fitosocjologia stosowana. Wydaw. SGGW, Warszawa.
- Ziarnek M.**, 2003. Zbiorowiska roślinne kompleksów użytkowania przestrzennego miasta Szczecina i ich antropogeniczne przekształcenia. Rozprawa doktorska. Akad. Rol., Szczecin.